SPECIAL ARTICLE

บทบาทและความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อการตีพิมพ์บทความทางวิชาการ

Roles and Responsibilities of Authors in the Use of Artificial Intelligence (AI) for Academic Publication

วีรยา ทรัพยาขจร, วท.บ., วท.ม.

Weeraya Saphyakhajorn, B.Sc., M.Sc.

ในยุคที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence, AI) โดยเฉพาะเครื่องมือประเภท Generative AI ได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการวิจัยและการจัดทำต้นฉบับบทความทางวิชาการอย่างแพร่หลาย ผู้นิพนธ์จำเป็นต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการใช้งานเครื่องมือเหล่านี้ เพื่อให้ผลงานที่ได้รับการเผยแพร่ยังคงไว้ซึ่งมาตรฐานด้านความถูกต้อง ความดั้งเดิม และความน่าเชื่อถือทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อเนื้อหา

ผู้เขียนต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาทั้งหมดที่ส่งตีพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาที่เขียนขึ้นด้วยตนเองหรือได้รับความช่วยเหลือจากเครื่องมือ AI โดยต้องตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความดั้งเดิมของเนื้อหา รวมถึงผลลัพธ์ที่ได้จาก AI ก่อนการส่งบทความเข้าสู่กระบวนการพิจารณา

2. การใช้งานอย่างมีความรับผิดชอบ

ผู้นิพนธ์ควรใช้ Generative AI อย่างมีความรับผิดชอบ โดยเคารพต่อหลักจริยธรรมวิชาการ มาตรฐานความปลอดภัยของข้อมูล การรักษาความลับ และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ การใช้ AI ควรสนับสนุนกระบวนการสร้างแนวคิด ปรับปรุงภาษาการเขียน ค้นคว้าออนไลน์ผ่านเครื่องมือ LLM-based search การจัดหมวดหมู่เอกสาร และการช่วยเขียนโค้ด แต่ไม่ควรใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อแทนที่หน้าที่หลักของผู้วิจัย เช่น การสร้างเนื้อหาโดยไม่มีการตรวจสอบหรือแก้ไขอย่างรอบคอบ หรือการสร้างข้อมูลสังเคราะห์โดยขาดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสม

ผู้เขียนยังต้องรับผิดชอบให้แน่ใจว่าเนื้อหาทั้งหมดเป็นไปตามมาตรฐานที่เข้มงวดของการพิจารณาทางวิชาการ บางวารสารอาจจำกัดการใช้ Generative AI เฉพาะเพื่อปรับปรุงภาษาเท่านั้น ดังนั้น ผู้เขียนควรสอบถามและขอคำแนะนำจากบรรณาธิการของวารสารก่อนการส่งต้นฉบับ

3. การเปิดเผยและการรับรอง

ห้ามระบุเครื่องมือ AI เป็นผู้ร่วมเขียนบทความ เนื่องจากเครื่องมือเหล่านี้ไม่สามารถรับผิดชอบเนื้อหาหรือจัดการข้อตกลงด้านลิขสิทธิ์ได้ การเป็นผู้เขียนต้องมีคุณสมบัติในการให้การรับรองความถูกต้องของงาน และยินยอมให้เผยแพร่ภายใต้เงื่อนไขของสำนักพิมพ์ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของมนุษย์โดยเฉพาะ

การใช้ AI ควรได้รับการเปิดเผยอย่างโปร่งใส โดยผู้เขียนต้องระบุชื่อเครื่องมือที่ใช้ (รวมถึงเวอร์ชัน) วิธีการ และวัตถุประสงค์ของการใช้งานอย่างชัดเจน เช่น สำหรับบทความวิชาการ ควรระบุในส่วน “Methods” หรือ “Acknowledgments” ส่วนผู้เขียนหนังสือควรแจ้งบรรณาธิการตั้งแต่ขั้นตอนแรก และหากได้รับอนุมัติ ต้องระบุใน “คำนำ” หรือ “บทนำ” ของหนังสือ

4. ข้อจำกัดและข้อควรระวัง

ผู้นิพนธ์ควรตรวจสอบความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ AI ที่นำมาใช้ รวมถึงความสามารถในการปกป้องข้อมูล สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และความปลอดภัยต่างๆ ต้นฉบับที่ใช้ AI เพื่อสร้างเนื้อหาหลัก โดยไม่มีการตรวจสอบจากมนุษย์อย่างเข้มงวด หรือที่มีการสร้างข้อมูลเทียมโดยไม่มีระเบียบวิธีที่เหมาะสม อาจถูกพิจารณาว่าไม่เหมาะสมต่อการตีพิมพ์และอาจต้องเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบโดยกองบรรณาธิการ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักพิมพ์ Taylor & Francis ได้กำหนดชัดเจนว่า ไม่อนุญาตให้ใช้ Generative AI เพื่อสร้างหรือจัดการรูปภาพ ตัวเลข และข้อมูลวิจัยต้นฉบับ ซึ่งรวมถึงภาพ แผนภูมิ ตาราง ภาพถ่ายทางการแพทย์ โค้ดคอมพิวเตอร์ และสูตรทางคณิตศาสตร์

5. การกำกับดูแลโดยมนุษย์

การใช้ Generative AI หรือเครื่องมือที่ขับเคลื่อนด้วย AI ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมนุษย์ พร้อมความโปร่งใสและการตรวจสอบที่เหมาะสม เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของงานวิจัย และปกป้องจริยธรรมทางวิชาการ

สรุป

ผู้นิพนธ์จำเป็นต้องตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนอย่างจริงจัง เมื่อเลือกใช้ Generative AI ในกระบวนการจัดทำบทความวิชาการ การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โปร่งใส และอยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์ จะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การวิจัยยังคงคุณภาพ ความน่าเชื่อถือ และจริยธรรมทางวิชาการในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

Taylor & Francis. AI Policy [Internet]. 2024 [cited 2025 Aug 1]. Available from: https://taylorandfrancis.com/our-policies/ai-policy/